

LIDEN TIDNINGEN 2016 - 3

Ur innehållet

**Återupptäck lapptäcket
Hembygdens år 2016
Bussar och Österström**

HEMVÄNDARNA HAR LÄMNAT OSS...

... för denna sommar och därmed har också alla trevliga tillställningar och festliga arrangemang som, liksom björnen snart ska göra, gått i idé för vintern. För det är många som på frivillig väg ser till att det händer trevliga saker under semestertiderna och som vi alla kan ta del av. I detta nummer av LIDENTIDNINGEN ger vi ett axplock av vad sommaren har erbjudit. Hösten och vintern bjuder på andra aktiviteter genom idrottsföreningar, kursverksamheter och träffar som sker mer "i det fördolda", det vill säga inomhus och under ordnade for-

Lidentidningen

Järkvissle 204

860 41 Liden

tel 0692-211 01

e-post: lidentidningen@telia.com

Ansvarig utgivare & redaktör:

Anders Högström

Layout: Anders Högström och Eva-Rut Lindberg

Tryckeri: Accidens i Sundsvall

Omslagsbild: Annmay Sundström vänskapsquilt som flera personer har bidragit till. Av sina quiltvänner önskade hon sig block med motivet hus till sin födelsedag och i brevlådan damp sedan diverse olika motiv ner – från fågelholkar till en kyrka. Foto Anders Högström,

mer. I dessa tider sprids mycket information genom internet bland annat via hemsidor och "Facebook". Tyvärr kan vi inte följa upp allt som händer men för de som har dator finns mycket att läsa bara genom några enkla knapptryck.

I LIDENTIDNINGEN är alla föreningar och företag välkomna att annonsera. Annonstäckerna möjliggör för oss att bekosta tryckning och distribution av tidningen. Nu när inte tidningen de som inte vill ha reklam i lådan eftersom den enligt postverket klassas som direktreklam. Så småningom, kanske redan till jul, kan vi skicka den som gratistidning och den kommer då att någ alla hushåll inom Indal och Liden. Det går föstås också bra att prenumerera. Då tar vi betalt för porto och administration. Prenumerera gärna, för då stöder du oss i vårt arbete med LIDENTIDNINGEN!

Hälsningar från redaktionen

Preliminär utgivningsplan

År / nr	Annonstopp	Utgivning
2016-4	17 oktober	21 - 27 nov
2017-1	6 mars	3 - 9 apr
2017-2	29 maj	19 - 25 jun
2017-3	14 augusti	11- 17 sep
2017-4	30 oktober	27 nov - 3 dec

Format, mått i mm	Moms	
	exkl	inkl
Fr o m 2016-07-01		
1/8 sida, 44 x 60, liggande	300	375
1/4 sida, 92 x 60, stående	550	688
1/3 sida, 130 x 60, liggande	700	875
1/2 sida, 130 x 92, liggande	1 000	1 250
1/2 sida, 188 x 60, stående	1 000	1 250
1/1 sida, 130 x 188, stående	1 900	2 375
Baksida, 148 x 210, stående	2 100	2 625

Kalendarium

Här har varje förening möjlighet att publicera högst fem rader. Texterna ska vara oss tillhanda vid manusstoppet för respektive nummer. I övrigt hänvisar vi till annonser enligt priserna i tariffen på föregående sida.

Dat	Arrangemang	Tid	Plats	Arrangör
25/9	Soppa & tipsslinga	15.00	Skansborg / Järkvisse	Järkvisse Folkets hus
3/10	Månadsmöte	19.00	Liden *	Sillre M O Hem och samhälle
7/11	Månadsmöte	19.00	Liden *	Sillre M O Hem och samhälle
12/11	Julmarknad	12.00	Västanå Bygdegård	Västanå-Korsåmons Bygdegårdsförening
26/11	Julmarknad	14.00	Lidens centrum	Lidens hbf / marknadsgruppen
5/12	Lilla Julafton	19.00	Liden *	Sillre M O Hem och samhälle

* Info: Lillian Ulander 070 - 690 93 95.

ETT STORT TACK

vill vi ge alla som besökte oss på
Café Vättaberget

och fyllde vår sommar med
mycket glädje och arbete.

Anna-Lena och Matts

JULMARKNAD

Lidens centrum

Lördagen den 26 november kl 14 - 18

Knallar - kakbuffé - lotterier

Kl 15 delar tomten ut godispåsar
till alla barn

Julmusik i kyrkan 14.00 - 14.30

VÄLKOMNA! Info 072-543 07 77

P L B Bygg AB

F d Posthuset Liden

**Ledig 2:a finns att hyra i
Liden**

070-310 55 12

FISKMIDDAG TILL HUSHÅLLSGRISEN

Jag har alltid tyckt det har varit roligt att fiska, och det fick man göra när man var med morbror Nisse när han skulle hugga ved för vintern.

Morbror Nisse hade fått ett ”vehäkster” av SCA borta vid Svarttjärn, på vägen till Vallsjön. Vi promenerade varje dag i ett par veckors tid på försommaren, från Klärke över till Svarttjärn, över Mattisåsarna och vilsterna, som man kallar dem, för det var halva sträckan. Där vilade man och tog i bästa fall lite fika, promenaden i stort tog väl en och en halv timme.

Väl framkommen startade vi att hugga och kvista och jag blev väl less vissa dagar och tog då ett metspö med mig och tyckte att fiska var mycket roligare. Det var stora feta mörtar i denna tjärn och jag hade knippet fullt till kvällen vid hemgång. Jag hade för avsikt att ge vår gris dessa fiskar som mellanmål.

Det var en fröjd att höra grisen tugga i sig dessa

ÄN FINNS DET STORA FISKAR

En sommardag i mitten på juni står Christer Aronsson från Järkvissle och fiskar medan han funderar på hur det var förr. På den tiden kunde man få upp stora öringar. Men till hans förvåning skall det snart visa sig att det finns en och annan kvar i Indalsälven!

Rätt vad det är nappar det och medan Christer kämpar med ett för kort spö och en lina som är bara 0,25, hoppar och skuttar fisken på kroken. Han vågar inte veva in för linans skull men efter en lång stunds arbete ges det lön för

feta fiskar, och han smackade och åt så gott! Men till saken hör att han lämnade, vår gris åt inte alla fiskar, utan i grishon låg hela och en del halvätta mörtar kvar.

När min morfar kom och skulle ge grisen kvällsmat fick han se denna idiotiska meny liggande kvar i hon. Min morfar blev helt onaturligt förbannad, ”Vem i h-vete ger grisen mört? Vem faen är så himla dum och förser grisen med fisk?”

Mört (*Rutilus rutilus*)
Foto: Naturhistoriska riksmuseet.

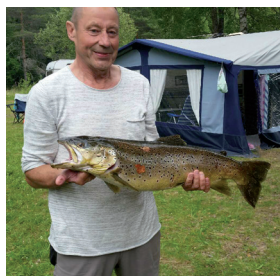
Där stod jag och tyckte det hade varit så bra att grisen fått äta lite fisk som mellanmål. Morfar sa att jag hade förstört fläsket med fisken, det kommer att smaka fisk av grisfläsket, fy faen! sa morfar. Men inte kände jag att det smakade fisk av fläsket när det tillagades inte, nej morfar hade fel, visst skulle väl grisen kunna äta lite fisk tyckte jag.

Det var denna lilla fiskehistoria.

Anders Backlund Frösön/Dacke

mödan: en öring på 4 640 gram, vilket bör vara en av de största öringar som fångats på länge.

Anders Högström

Christer Aronsson med en öring fångad vid kanotstugan i Järkvissle. Foto: Anita Andersson

GENERATIONSVÄXLING HOS SCA I LIDEN

En generationsväxling har skett hos SCA i Liden. Sandra Westin och Mikael Kullström har nu hand om virkesaffärerna i Liden med omnejd och är ansvariga för lokalkontoret i Liden.

Dubbelbemanningen är en förstärkning av Lidenkontoret när arbetsytan nu utökas, förutom Indal – Liden – Holm, till att även omfatta Ljustorp (fram till Ljustorpsån) Lokalkontoret i Liden ingår i Medelpads skogsförvaltning, som i sin tur tillhör SCA Skog AB. Nästa nivå är SCA Forest Pro-

Mikael Kullström och Sandra Westin, virkesköpare för SCA i Liden.

ducts AB, för att slutligen tillhöra den stora SCA-koncernen.

Sandra, 27 år, och Mikael, 25 år, har båda en femårig högskoleutbildning till jägmästare. De har pluggat ihop i Umeå.

Sandra är utöver skogen intresserad av hästsport. Hon har för tillfället ett treårigt sto (svenskt halvblod) under inridning. Mikael är intresserad av fiske och jakt, främst flugfiske och skogsfågeljakt. Han har bl a varit i Nya Zeeland och flugfiskat.

Börje Albetsson, mångårig virkesköpare och ansvarig för SCA:s lokalkontor i Liden, har börjat trappa ned till pensionen. Men slita sig helt från skogen kan han inte. Bland annat bistår han Niklas Sundberg, som är ansvarig för Lögdö Wild (tidigare Lögdö vildmark). Lögdö Wild drivs i samarbete mellan SCA och kommunerna Sundsvall, Timrå och Härnösand. Börjes intresse för jakt och fiske och den skogliga lokalkännedomen kommer nog här mycket väl till pass.

Text & bild: Arne Johansson, Järkvissele

Lammkött och skinn från Hälla Gård i Liden

Jeanette och Thomas Eriksson
070-551 67 52
www.hallagard.se

EN UNDERBAR TEATERUPPLEVELSE

På uppmaning från sonen, som gått på Ålsta folkhögskola och är uppdaterad på vad som händer där, köpte vi biljetter till föreställningen "TRE KÄRLEKAR" som spelades under juni och juli på skolan. Det var teaterföreningen Ånge Kabaré som i samarbete med Teater Västernorrland presenterade föreställningen.

Ni som kommer ihåg "TRE KÄRLEKAR" från teveserien vet vad den handlar om. En påminnelse om utvecklingen i samhället och mer specifikt i Norrland. Skogen och älven var ju navet i livet och också det som människorna bråkade om. Den nya generationen ville sälja till bolagen, flytta från orten och utvecklas någon annanstans. Så fanns det de som ville bromsa och behålla det som det var. Konflikten var ett faktum.

Och vilken föreställning! Spelet var fantastiskt. Det var 27 personer som agerade i blandade åldrar och alla var jätteduktiga. Jag njöt hela tiden (även när regnskuren nästan dränkte oss under några minuter). Alla skådespelare var fenomenalt bra men

Kim Tjernström som Gösta, Annie Goebel som Lilian var storartade.

På en grusplan hade de byggt upp läktare med två sektioner med en stor "tunnel" i mitten. Kulisserna bestod av två hus som alltid står där. Ur tunneln dök det upp olika scener, som åkte på räls.

Så håll ögonen öppna nästa sommar om det kommer någon ny föreställning från Kabaré Ånge eller någon annan. Teater är toppen.

Ps! Boka in kvällen när Järkvisse Folketshusförening bjuder på 50-tals nostalgi med MYGGJAGARE & NÄBBSTÖVLAR (Se annons!). Ds.

Anna Jerrefalk

Handelsbanken

Hösten närmar sig, och alla vet hur fort tiden rullar...

Vill du vara beredd inför julens alla extra kostnader, spara till en stor 50-års fest, din pension, eller kanske hjälpa barnbarnen när de vill ha en egen lägenhet?

Det finns många goda anledningar att komma igång med sitt sparande.

Ring eller maila, så hjälper jag dig att komma igång.

**Maria Jakobsson, tel 0692-60962
mani71@handelsbanken.se
www.handelsbanken.se/liden**

MYGGJAGARE & NÄBBSTÖVLAR

EN MUSIKALISK BERÄTTRESA FRÅN 50- TILL 70-TAL

SOLVEIG BERGQVIST LARSSON
CECILIA KYLLINGE
ANDERS LARM
JAN-OLOF JONSSON

WWW.SOLPENNAN.COM
CECILIA.KYLLINGE.SE

FOTO: STEFAN THELIN
STYLING: MADELENE SÖDERBLÖM

JÄRKVISSLE FOLKETS HUS

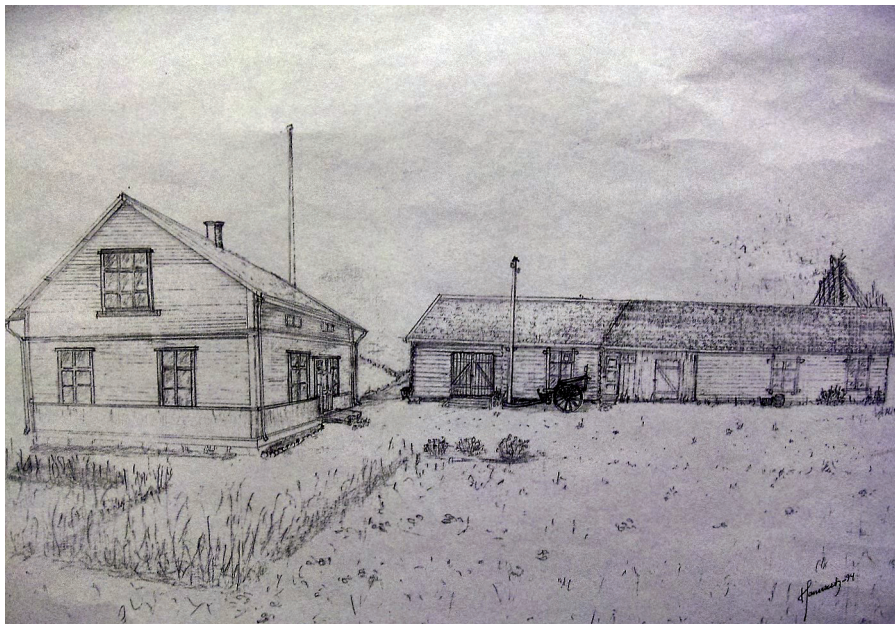
FREDAG DEN 21 OKTOBER KL: 19.00

BILJETTPRIS: 200 KR INKLUSIVE FIKA

FÖRKÖP: ICA LIDEN OCH SUNE FRYKLUND BISPGÅRDEN

BILJETTLÄPP 19 SEPTEMBER

BARNDOMSHEMMET - GAMLA GÅRDEN

*Ibland längtar jag till vägskälet
vid häggen, bakom det röda
staketet
med den vita grinden
intill den stora högresta björken
med fågelboet inuti stammen,
björkallén fram till
barndomshemmet
allt var så jordnära
men som nu inte finns
Man kan bara förnimma det
som gårdesgården
i den stigande dimman,
på ängen
Så ogripbart.*

Teckning och dikt av Evert Gerdin

JULMARKNAD

Västana Bygdegård

12 november klockan 12.00-15.00

Vi serverar skinkmackor
och saffransbröd
Ute serveras hamburgare
och korv

Välkomna!

Västana-Korsåmons
Bygdegårdsförening

Info: Lillian 070-690 93 95

Efterfrågan är stor!

Vår industri i Kälarne, Octowood förädlar ditt virke lokalt.

- **Gallra din skog nu! Vi kvalitetsgallar och förädlar din massaved till Octostolpar.**
- **Tänker du slutavverka tall? Vi har stort behov av ledningsstolpar samt stamblock.**

Rundvirke Skog
en del av AB Borgen

Välkommen att kontakta oss!

Peter Zwahlen
Tel 0696-68 11 50
peter.zwahlen@rundvirkeskog.se

Stefan Maina
Tel 0696-68 11 49
stefan.maina@rundvirkeskog.se

www.rundvirkeskog.se

STÖRST I SVERIGE PÅ SPECIALSORTIMENT

Pär Hansson
BYGG

- ☐ **Nybyggnationer**
- ☐ **Ombyggnationer**
- ☐ **Tillbyggnationer**

Använd gärna rotavdraget

Pär Hansson, Lidenvägen 118, 070-3439750, par@hanssonbygg.se, www.hanssonbygg.se

ÅTERUPPTÄCK LAPPTÄCKET!

En gång i månaden under två års tid träffas en liten grupp kvinnor i Långlidens skola där de quiltar, ger varandra tips och goda råd, inspirerar varandra och ... framför allt har roligt! Och första lördagen i augusti sålde och ställde de ut stora delar av sin produktion i Långlidens skola, där deras symöten vanligtvis äger rum. Skolan lades ned 1967 och i samband med detta bildades Långlidens byggnadsförening. Skolbyggnaden har underhållits och rustats upp och de boende i byn kan nu träffas här i samband med olika arrangemang, varav årets lapptäcksutställning var ett. Annars spelas här också teater och äts kams och surströmming.

Quiltgruppen Långliden utgörs av Inger Skoog, Åsa Lindh och Inger Andersson som i sin ungdom gick i Långlidens skola samt Inger Wiklun, Annmay Sundström och Stina Norberg. Ena hälften av gruppen bor i Långliden och andra i Sundsvall. Inger Skoog, numera boende i Sundsvall, var den som initierade Quiltgruppen som träffas en gång i månaden under vinterhalvåret.

Tidigare syddes lapptäcken för hand, oftast med sexkantiga spillbitar från annan sömnad eller rent av från kläder som inte längre kunde användas. Detta under en tid då återbruk var legio och sängarna bäddades med över- och underlakan. I takt med att påslakan började användas försvann också lapptäcken som nyttoföremål och har nu återuppstått i andra konstnärliga

former och skepnader såsom överkast, kuddar, bonader och grytlappar.

På den här utställningen fanns inga traditionella bikakemönster, istället var mönstren fantasifulla och många, liksom teknikerna att bara foga enkla geometriska tygbitar till varandra. – Det är bara fantasin som sätter gränser för vad man kan sy, säger Stina Norberg som visar oss runt i skolsalen och gymnastiksalen med de smakfullt upphängda och utställda tygföremålen. På långa klädstretch utanför skolbyggnaden finner vi också stora täcken där ett av dem ingår i den tipsrunda som Quiltgruppen satt ihop. Om täcket frågades hur många bitar det var hopsatt av. Svaret på denna utslagsfråga var 1 872 bitar. Bitarna sys ihop i fyrkanter, block, som sedan

Stina Norberg visar arbetsgången för att göra det geometriska mönstret "vindsnurror". Bakom henne syns en bråkdel av de konstnärligt utformade och hantvekrsmässigt gjord arbeten som visades på utställningen.

Inger Skoog tillbringar åter tid i Långlidens skola, där hon en gång var elev. Nu är det istället Quiltgruppen Långliden som engagerar.

fogas samman till större skapelser.

"Lapparbetena" varierar stort och färdigt alster består av tre lager; över det hopsyddas mönstret, i mitten en mellanfoder, och underst ett stödlager. Mellanfodret är ofta ett luftigt material, exempelvis ull eller filt, som sys fast genom de båda yttre textillagren. Detta kan göras genom att följa blockens sömmar, som på quiltspråk kallas diken, eller genom att låta flera sömmar bilda egna mönster.

... och uppslutningen var över förväntan. Besökare kom från både när och

ran. Förutom långliden- och medadsbor kom det också folk Chile, Holland och Thailand. Efter en timme var alla 600 lotterna slutsålda och de hembakade bullarna hade gått åt till kaffet, som kunde köpas för en billig penning.

Innan utställningen var över hade Quiltgruppen Långliden redan bestämt sig för att ställa ut sina konstverk om ett år igen - det ser vi fram emot!

Anders Högström
och Eva-Rut Lindberg

HEMBYGDENS ÅR 2016

För hundra år sedan bildades Svenska Hembygdsförbundet. Då hade redan runt om i landet bildats hembygdsföreningar och fornminnesföreningar. I vårt område var Medelpads Fornminnesförening först, med nu 110 år på nacken.

Hembygdsrörelsen växte fram ur ett behov av att rädda det lokala kulturarvet på landsbygden. Den växande industrialismen omskapade landet. Människor drogs till städer och industriorter. Lantbruket moderniserades och rationaliserades till större och större enheter. Traditionella hantverksyrken hotades av att helt glömmas bort och redskap ersattes med mer funktionsdugliga. Den lokala historien hotades att begravas i tystnad.

Den unga hembygdsrörelsen såg som sin främsta uppgift att rädda kulturarvet från förstörelse. Byggnader monterades ner, flyttades, för att återuppföras och bilda hembygdsgårdar. Föremål från den agrara kulturen samlades in och registrerades. Foton och berättelser från bygden bevarades. I dag utgör allt detta ett viktigt arv som visar bilden av äldre tiders byggnadstraditioner och levnadsvillkor.

Bara i Västernorrland finns 440 hembygdsgårdar och ca 80 000 föremål. Till detta kommer skrifter, foton, filmer och ljudupptagningar.

Under 1900-talet växte hembygdsrörelsen fram i hela Sverige. I vårt område bildades Indals Hembygdsförening 1936 och Lidens Hembygdsförening 1956. Idag finns det i princip minst en hembygdsförening i varje socken på landsbygden. Nu bildas även föreningar i stadsmiljö i till exempel Stockholms förorter.

Hembygdsrörelsen växer fortfarande efter 100 år. Idag finns drygt 2 200 föreningar runt om i Sverige, som är anslutna till Sveriges Hembygdsförbund. Med sina 450 000 medlem-

Fr. vä: Gudrun Brännberg, ordförande i Indals Hembygdsförening, Margareta Johansson, ordförande i Medelpads Hembygdsförbund, och Anna-Lena Lindbergsson, ordförande i Lidens Hembygdsförening. Foto: Arne Johansson.

mar utgör de en av de största folkrörelserna i vårt land. Den centrala uppgiften är fortfarande att värna kulturmiljön och slå vakt om den lokala kulturhistorien. Till detta kommer ett ökande intresse för naturen och vad som händer i landskapet i den egna socknen.

I dagens samhälle med ökad tillströmning av flyktingar har många hembygdsföreningar hittat en ny roll i att förmedla ortens historia och ge gemenskap till ortens nya invånare. Historiskt har alltid nya influenser och nya kulturer mötts även i vår del av landet. Vi kan till exempel peka på den stora invandringen av finska nybyggare från 1500-talet och framåt och de återkommande samiska årstidsflyttningarna.

Det är viktigt att vi alla inser att det inte finns någon pursvensk historia. En bygds kultur-

historia är resultatet av de människor som bor och verkar där eller som det står i den värdegrund som hembygdsrörelsen antagit:

“Hembygdsrörelsen är en del av det levande samhället. Den skapar broar mellan det förgångna, nutiden och framtiden. Hembygdsrörelsen har ett humanistiskt och demokratiskt synsätt. Den är öppen för alla, oavsett bakgrund. Den respekterar kulturarvets skiftande former i tid och rum. Hembygdsarbetet skapar gemenskap, trygghet och identitet. Intresset för kulturarvet är drivkraften i engagemanget för hembygden. Här möts alla generationer.”

Text: Margareta Johansson
Ordförande i Medelpads Hembygdsförbund.

LIDENS SKOLA PÅ SKANSEN

Elver från årskurs åtta i Lidens skola representerade ungdomarna från Medlepad och Ångermanlands hembygdsförbund under Hembygdens helg på Skansen 27 - 28 augusti. Enligt programbladet skulle våra traktors medverkande förevisa skogstemat med berättelser om livet i skogsbygden. Tillverkning och servering av kolbullar och provsmakning av surströmming förespeglades.

Den som har möjlighet kan besöka Lidens skolas facebookside på internet för att se fina bilder som togs av Samed Kaj vid detta tillfälle.

Lidentidningen ser fram emot ett reportage om denna händelse.

Red

**BISPGÅRDENS
TRAFIKBUTIK**
0696-303 85

Närlivs med brett sortiment

Öppettider

Vardagar 07.00 – 20.00
Lördag 08.00 – 20.00
Söndag 09.00 – 20.00

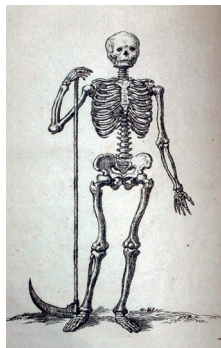
Korv

Bakeoff kaffebröd
Gasol
Däckservice
Självtvätt

Sundsvallsvägen 1, Bispgården
bispgardens.trafikbutik@telia.com

NÄR OLYCKAN ÄR FRAMME

När man bläddrar i gamla kyrkböcker kan man få sig både en och två tankeställare om det hårda liv som levdes förr. Vad har inte föregångare i våra bygder fått genomgå i kampen för tillvaron! Vi läser i tidningarna idag om olyckshändelser som sker året runt. Trafiken skördar många offer och arbetsplatsolyckor ökar tydligen i omfattning. Olyckor i samband med det dagliga arbetet hemma på gården, ute på åker och äng, i skogen och vid laxfiske var inte heller ovanliga för våra förfäder.

Verk av: Matthias Claudius år 1819.

Drunkningar i Indalsälven, eller "Åa" som vi sa/säger var mycket vanliga. Drunkningstillfället behövde inte ske i Liden för att kroppen skulle jordfästas på den gamla kyrkans kyrkogård. Många gånger återfanns lik i älven i Liden när olyckan skett uppströms såväl i Ragunda som i Fors. Sällan återbördades den omkomne till sin hemförsamling - begravningen skedde i den socken där liket hittats. Gick bud till anförvanter för att de skulle kunna infinna sig vid begravningen? Man undrar.

DRUNKNINGSOLYCKOR

Några av de på sin tid mest uppmärksammade drunkningsolyckorna var t.ex. när byggmästaren av såväl Ragundas, Fors och Lidens medeltidskyrkor, dominikanermunken Josephus kropp återfanns och fick sin grav vid Indals kyrka i början av 1500-talet. Han ska ha fallit i den strida forsen Strupen vid Edset i Fors, möjligen i samband med hans roll som kyrkobyggare i Fors eller Ragunda.

Om Magnus Huss, Vildhussen, står skrivet i Lidens kyrkobok för 1798, alltså två år efter att Ragundasjön tömts: "Handelsman Herr Magnus Huss ifrån Sundsvall drunknade i

början af sistledne juni månad begrafdes här den 10 sept. i åldern 42 år 1 m.". Enligt en kanske inte så tillförlitlig muntlig traditon skall ju Huss ha satts i en båt utan åror uppströms Svarthålsforsen. En hämndaktion av arga Edebor som fått ägodelar förstörda av det framrusande vattnet från Ragundasjön. Båten sköts ut och fick följa med älven. Och att t.ex. överleva en färd utför Stadsforsens våldsamt skummande forsgrenar gjorde nog ingen med livet i behåll.

En inte lika prominent person var sockenskräddaren i Fors, skräddaren Jöns Jonsson, som år 1805 drunknade i Stadsforsen och "blef igenfunnen af Westanå byamän den 1 aug. samt i Lidens kyrkogård begrafven den 11 i samma månad".

Flera begick självmord genom att kasta sig i älven och fick då en påver begravning. År 1814 står att läsa att "Emil Lidboms hustru Brita Davidsdotter, hvilken avhände sig livet här i Elfven och underfick hemlig begravning. 56 år". Men ibland tycks undantag kunnat göras i begravningsritualen av s.k. självspillingar. Torparen Per i Västanå var i trettiårsåldern när han år 1836, oaktat att han tillfogat sig själv "knifstygn", "hederligen" begravdes.

BARNOLYCKOR

Olyckor kan ju drabba såväl barn som vuxna. Svårast att läsa är förstas när det framgår att små barn eller ungdomar dödats under olyckliga omständigheter. I början av augusti år

1802 antecknas i dödsboken att ”unga pigan Margareta Nilsdotter ifrån Jerqwitsle drunknade i Bodacke nacken. Dess lik vart igenfunnet vid Östloning den 19 sept, men brodern är ännu ej igenfunnen, icke eller gamla Bodström. Margaretas ålder är 16 2/3 år”.

År 1817 i juli omkom bokhållaren Gunnar Linds son, Nils Eric, vid Oxsjö såg. Han drunknade vid drygt fyra års ålder i sågströmmen. Den 28 november 1871 förolyckades lilla Ingrid Catarina från Sillre i en ålder av 3 år, 2 månader och 12 dagar. Hon dog av ”brändskada. Barnet har störtat ned i ett vörtkar, hvars innehåll var kokhett”. Hon fick alltså en fasansfull död hemma när det fragande drickat skulle tillverkas och som skulle förgylla den kommande julen. Detsamma gäller den åttaåriga Erik i Österflygge. Om honom står antecknat år 1843. ”Hos denne gosse visade sig aldrig något förstånd eller förmåga att tala, och då han nära tre dygn före sin död en

liten stund lemnades utan tillsyn, itände han sina kläder och erhöll så svåra brandsår, att han deraf afled”.

I midsommartiden år 1826 drunknade den drygt 11 månader gamla dottern till kaptenen Stjernberg i Bispgården under tragiska omständigheter. Den lilla flickan, Josefina, drunknade ”i en brunn på gården”. Ja, i en brunn på gården hade den lilla flickan förolyckats i ett obevakat ögonblick! Hur kändes det att i fortsättningen släcka törsten med det vederkvickande vattnet ur den brunnen av föräldrar och gårdsvolk?

Sådana tragiska olyckshändelser med barn inblandade satte sina outplånliga spår i de efterlevande under många, långa år. Men tiden har utplånat allt – utom det som präntats och bevarats i ålderdomliga kyrkböcker.

Sören Nilsson Bispgården

www.ncm-ss.se

070 - 534 00 04

NU HAR LIDENPENSIONÄRERNA VARIT UTE OCH ROAT SIG

Den 19 juli åkte ett gäng glada människor på bussresa till Järvsö. Vädret var vackert och humöret på topp. Första stoppet var vid Forsa kyrka. Några duktiga, hade bakat tekakor, som nu serverades med pålägg på tillsammans med kaffe.

Färden gick vidare till Tevsjö Destilleri där vi först serverades en jättegod lunch. Därefter fick vi en guidad visning av bränneriet. Man tillverkar alkohol av lokalproducerad spannmål. Om det nu är någon som tror att det är enkelt att koka brännvin så är det inte så på Tevsjö i alla fall. Alkoholen kokas flera gånger och vi fick lukta på de olika vätskorna (smaka var inte att rekommendera).

Nu har Tevsjö börjat tillverka egen bourbon av majs från trakten. De som ville köpa en flaska med sig hem fick tji. Sverige är det enda landet i EU som inte tillåter gårdsförsäljning av vin eller sprit, något som ägarna till Tevsjö Destilleri inte är glada över. Man kan däremot köpa ett fat med 30 liter för 17.000 kronor + moms + kostnad för buteljering + kostnad för Systembolagets påslag + moms.

Efter lite shopping i deras butik, (saft mm) så fortsatte vi färden till Järvsö och Lill-Babs "café". Vi tittade också på hennes museum, en härlig utställning över hennes artistliv. Mycket kläder kände jag igen. Enligt mig så är Lillbabs ett fenomen, ett under av vitalitet och livsgladje. Mig har hon roat i många år. Tyvärr var hon inte där själv men det var mycket att titta på.

Vi påbörjade sedan vår hemfärd och roades av flera duktiga historieberättare. Det blev ett stopp vid kyrkan i Hassela för eftermiddagsfika och dragning av lotteriet som sålts under bussfärden.

Tack till alla i PRO som på olika sätt bidragit till att ordna denna trevliga resa och tack också till Per-Erik som körde bussen på ett säkert sätt så vi kom både fram och tillbaka.

Anna Jerrefalk

**Vill du
prenumerera på
Lidentidningen?**

Sätt då in
årskostnaden,
200 kr, på plusgiro
195 35 99-6.

Uppge namn och
adress så kommer
tidningen med
posten.

Husåsvägen 14

**Medicinsk fotvård
Fotvårdsprodukter**

Jag finns också i Bispgården, Indal och Kälarna

Helena 070-610 64 37

DJURSJUKHUSET SUNDSVALL

SJUKVÅRD ● REHAB ● FRISKVÅRD

Vi har öppet dygnet
runt, året om!

060-14 70 10

Järkvissle Ekokött

Vi har ett ekologiskt jordbruk som är kravgodkänt.

Vi har dikor och föder upp kalvar
till 1 1/2 - 2 års ålder.

Du kan beställa ungnöt styckat
och klart, hel, halv, kvart, åttondel.

Örjan Rudin o Pia Nägele
Järkvissle 213, 860 41 Liden
070 – 534 93 83

jarkvissle.ekogardar.se

DIN SKOBUTIK I NORR

MED BUTIK I HAMMARSTRAND, JÄMTLAND OCH PÅ NÄTET

4 generationer sedan 1926

Våra öppettider
Mån-Fre 10.00-17.00
Lördag 10.00-13.00

Stööks
SKOAFFÄR

Tel 0696-100 69
www.stooks.se
Centralgatan 16
HAMMARSTRAND

BUSSAR OCH ÖSTERSTRÖM

DIN TUR

På de vita bussarna som dagligen trafikerar vårt område finns logotypen Din tur. Ja, även i stora delar av Västernorrlands län. Bakom den logotypen finns flera bussbolag. Ett av dessa går under namnet Mittbuss AB. Detta bolag har flera delägare, bl a Ola Vesterlunds Åkeri AB med säte i Österström vid Holmsjön. Inte så märkligt eftersom systerbolaget Träpatronen Konferens & Kursgård AB äger anläggningen Österström.

Bolagssymboler: Österströmanläggningen och en toppmodern buss. Foto: Arne Johansson.

ÄGARE

De två bolagen ägs till lika delar av syskonen Cathrine Nordenvärn (född 1977) och Tommie Vesterlund (född 1970). Båda är verkamma i de två företagen. Tommie arbetar även temporärt som busschaufför. Cathrine är utbildad gymnasieekonom och är ekonomiansvarig. Tommie är elkraftingenjör, men har ett förflutet inom Bussbranschens Riksförbund. Pappan Ola Vesterlund (född 1945),

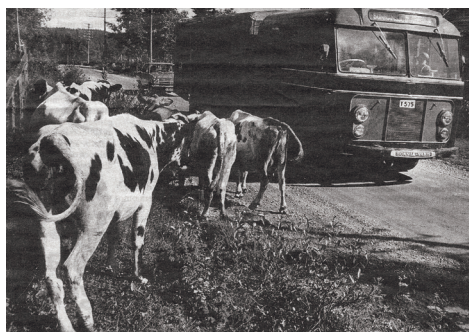

Familjeföretaget "Träpatronen". Fr. v.ä.: Tommie Vesterlund, Ola Vesterlund och Cathrine Nordenvärn. Foto: Arne Johansson.

som grundade det ursprungliga företaget år 1970, har överlämnat det operativa ansvaret och deltar numera endast i styrelsearbetet.

JORDEN RUNT 20 GÅNGER

I bussrörelsen ingår 9 bussar, stora som små, nästan en fördubbling sedan 2014. Orsaken är engagemanget i trafikupphandlingen 2014 – 2022. Antalet chaufförer omräknat till årsanställda är 9 personer. De dagliga bussarna går i trafik på linjerna 28 (Sundsvall – Holm), 30 (Sundsvall – Hammarstrand) och 132 (Sundsvall – Huljen). Därtill kommer skoltrafik i Liden, Indal, Vallen, Bergsåker Granloholm och Stöde. Även beställningstrafik och bussgodis finns i tjänsteutbudet. Sammanlagt kör samtliga bussar ca 75 000 mil per år, dvs. nästan 20 varv runt jorden!

Sunnansjöbussen även kallad Skvadern. Notera särskilt den tillbyggda bakre delen för bl a mjölkkrukor. Foto 1969 i Lillström: Hans-Göran Engström, Sundsvalls Tidning.

MJÖKTRANSPORTER

Av namnet att döma bedrev företaget tidigt både åkeri- och bussrörelse. Ibland i ett och samma fordon. Mjölktransporter, tidningsutdelning, tipsinlämning m.m., ja tjänsterna

var många för folk på landsbygden. Chaufförerna fick vara något av tusenkonstnärer. Det märkliga är att dagens busstrafik följer i stort sett samma linjenät som vid starten år 1970! Huvuddelen av nyttjade garageanläggningar är arrenderade.

Tidigare bussar och tidigare logotypfärger. En ung Ola Vesterlund till vänster. Foto: okänd.

ÖSTERSTRÖM

När det gäller nyttjandet av Österström är det tvärtom. Hela anläggningen köptes 2009 och ägs idag av konferensbolaget. Herrgården byggdes 1873, under dåvarande förvaltare Ponténs ledning, och var familjens tjänstebostad. Från Österström till Indalsälven gick för 100 år sedan Medelpads första järnväg. Trätransporter med häst och senare med ånglok. Minnessten finns vid Holmsjön. I direkt anslutning till konferensanläggningen finns det mycket omtalade roterande luthuset Konjaksbespararen. Österström är en mycket flexibel anläggning både vad gäller lokalstorlekar som boendemöjligheter. Restaurangen kan erbjuda flera menyalternativ. Servicekomplement finns via bussarna i systerbolaget under namnet Träpatronen Transport & Turism.

Arne Johansson, Järkvissele

GÄLLÖ SKOG HJÄLPER DIG MED ANGRIPNA BESTÄND

HAR DU FÅTT PROBLEM MED GRANBARKBORRE?

RÅDGÖR KRING SKADEFJUR MED DIN LOKALA VIRKESKÖPARE:

PER NYBERG
VIRKESKÖP HAMMARSTRAND

per.nyberg@galloskog.se
Tfn: 0693-180 19

www.galloskog.se

LITE MER OM RALLÅSEN

I förra numret av Lidentidningen berättades om det övergivna Rallåstornet i Jämtland, på andra sidan länsgränsen till Västernorrland. Mats Jonsson, släkt med den i artikeln nämnde "länkvakten" Karl-Johan Jonsson, skrev ett brev till Lidentidningen och gav ytterligare information om det mer än 50 år gamla tornet. Här följer brevet i en något förkortad version.

Arne Johansson

Byggnadsfirman var, som ni skriver, från Örebro och hette Asplunds byggnads AB. Vet ej om dom finns kvar. Målningen hade målarmästare Kolman från Askersund gjort, om jag minns rätt. Han hade två anställda med sig. Men markägare på den tiden var inte SCA utan Wivsta Warvs AB. Grundgrävningen hade Valdemar Österlund, Bispfors, gjort med en lingrävare av märket Åkerman. Hydraulmaskiner hade inte slagit igenom på den tiden. Troligen var det sonen Birger Österlund som grävde. Sven Olof Lundstedt, Boda, körde cement i säckar från

Foto, Arne Johansson

järnvägsstationen i Bispgården. Karl Erik Nygren, Boda, var hjälplastare. All cement handlastades. Det måste ha varit många säckar till ett 70 meter högt betongtorn. Sven Hallin, Bodasåg, skötte plogningen till Rallåsen.

Karl-Johan Jonsson och Nisse Lidin hade titeln "länkvakt". Det blev en rolig episod av det. Det var någon som försökte ta ut en vapenlicens i Karl-Johans namn, så han blev kontaktad av polisen. När denne frågade om titel svarade Karl-Johan naturligtvis "länkvakt". Varpå polisen svarade argt: "Driver ni med mig när jag försöker hjälpa dig." Troligen tänkte han på andra sorts länkar!

Vägen uppför berget var svår vintertid. Då det var en 90° sväng, från en väg som fanns

tidigare, så man tappade all fart. Man blev tvungen att bygga om den så småningom. Det blev kalavverkningar på "tornberget" och en snörik vinter med drivsnö. Då blev det stopp för plogbilen. Dom fick ta dit en bandtraktor som tog bort snömassorna. Det hände att dom ibland fick gå uppför berget vid halka och snö.

Innan tornet byggdes blev det ett åsknedslag i masten. Nisse Lidin låg i den egna BadenBadenstolen och tittade på TV när det small. Han lättade från stolen och luften gick ur både honom och stolen.

Sedan fick han fara iväg och ringa till Södra berget i Sundsvall efter hjälp. Jag fick följa med Karl-Johan till Rallåsen. Det var stor förödelse, mycket säkringar och rör i utrustningen var brända. Plåtrännan som skyddade telefonkabeln på väggen låg långt ute på parkeringen. Luftkabeln var som en flaskborste, isoleringen från ledarna stack ut genom yttermanteln och all koppar var bortsmält. Bärllinan var dock hel, på några hundratals meter. Högspanningssäkringarna på transformatorn var bara flisor kvar av likaså ventilavledningarna. Detta hände på dagtid. Men med hjälptekniker från Sundsvall och Vattenfalls folk så fick dom igång länken fram på kvällen.

Mats Jonsson, Sundsvall
F.d. telemontör och Långlidenbo

Lidentidningen 2016-3

- **Grävning för grunder**
- **Vatten och avlopp**
- **Dränering**
- **Snöröjning och sandning**
- **Klippning vägar**

Niclas 073-044 79 42

Lasse 070-647 15 07

FÖRSTA LÖGDÖ CROSS COUNTRY

Lördagen den 23 juli 2016 var det premiär för Lögdö Cross Country – ett krävande terränglopp över sega myrar.

Två mil från vägen mellan Liden – Ljustorp ligger Rigåsens naturreservat. Här, mitt i skogen, samlades ca 90 springsugna löpare för att i ett ljuvligt solnsken kämpa sig runt, anringen 10 km eller 6 km, på myrarna i Rigåsens respektive Fageråsens naturreservat. Arrangörer var SCA Skog AB tillsammans med företaget Äventyrslogar i Ljustorp och Lögdö Wild. Det senare i sin tur ett samarbete mellan SCA och kommunerna Timrå, Sundsvall och Härnösand. Syftet med tävlingen är att marknadsföra den fina naturen i Lögdö vildmark, men också att stimulera det växande löparintresset. Start och mål var på tunet på Rigåsens fåbodvall.

Under 1700-talet grundades det högt belägna nybygget Rigåsen. Här på de två gårdarna levde människor ända in på 1940-talet. Som besökare kan man njuta av blomsterprakten och tystnaden. En delegation från Medelpads Botaniska Förening var tävlingsdagen på besök och sökte efter unika blomster. Vissa av byggnaderna på Rigåsen som bagarstuga och loge är bevarade och står öppna för besökare. Platsen är verkligen värt ett besök även om man inte är terränglöpare.

*Tävlingresultatet:
"Halvan" 6 km; damer vinnare
Maria Carlsson, Sundsvall,
tid 31.52.
Herrar vinnare
Mikael Henriksson, Tynderö 33.40.
"Helan" 10 km; damer vinnare
Jill Nordin, Stöde 1.02.43.
Herrar vinnare
Jon Holmström, Östersund 49.26*

Text & bild: Arne Johansson, Järkvissele

Uppvärmning

Jakt efter rara växter. Medelpads Botaniska Förening.

Starten

Stämningsfull musik

25:E INDALSLEDENLOPPET

Lördagen den 18 juni 2016 gick Indalsledenloppet av stapeln för 25:e gången. Vid växel 3 i Järkvissle Trollby var det ett välordnat kaos i regnet. Trafiksituationen blev kanske något ansträngd. Men stämningen var på topp. Efter ca en timme hade alla växlats och tystnaden sänkte sig åter över Trollbyn.

Starten för Tävlingsklass Helan och Motionsklass Helan om 85,3 km var kl. 10.00 i Bispgården. Samma som för Ultraklassen (en löpare springer ensam hela sträckan om 85,3 km) men start redan kl. 08.30, dock utan deltagare just i år. Motionsklass Halvan om 41

km startade i Liden kl. 12.00 . All målgång var i Bergeforsen.

Text & bild: Arne Johansson, Järkvissle

Resultatet blev:

Tävlingsklass Helan 85,3 km (1 lag i mål) vanns av Trångsvikens IF (8 löpare), sluttid 5:17:26.

Motionsklass Helan 85,3 km (43 lag i mål) vanns av Timrå Telecom AB (8 löpare), sluttid 5:24:41.

Motionsklass Halvan 41 km (15 lag i mål) vanns av Öbacka LK (6 löpare), sluttid 2:52:12.

Jan-Erik Nilsson, ansvarig för trafikvakterna i Järkvissle under alla 25 gångerna som Indalsledenloppet funnits.

Bestämda trafikvakter.

Musiker är ett tåligt släkte.

Musikanter sökes!

Snart 63-årig multimusikant med låååång erfarenhet söker andra musiker för eventuellt bildande av grupp. Vi spelar det vi tycker om och klarar av. Övning ger färdighet!

Hör av er till Lidentidningens redaktion så förmedlar dom kontakten! Telefon eller mail. Jag håller tummarna för det vore kul!

Utnyttja ROT-avdraget!

VÄGUNDERHÅLL

- hyvlning
- dammbindning
- kantskärning
- dikning
- trumbyten
- grusning

MARKARBETEN

- dränering
- planering
- vatten och avlopp
- trädgårdsunderhåll

H. Norling
Maskin AB • Tel. 070-627 31 64
www.norlingsmaskin.se

K. NORLING
MARK & TRANSPORT AB
070-342 77 15

ICA
nära
Liden

Öppettider

Må - Fr 10 - 19
Lö 10 - 16
Sö 12 - 16

0692 - 100 26

Vi är ombud för

LIDEN FIBERNÄT
Ekonomisk Förening

NU BYGGER BYNET/IPONLY
FIBERNÄT I BYGDEN
TILLSAMMANS MED
LIDEN FIBERNÄT EKONOMISK
FÖRENING

GÅ IN PÅ
WWW.MEDELPADE.IP-ONLY.SE OCH
BESTÄLL
SENAST 2016-09-28

ip only Medelpad
SVERIGES NYA FIBERNÄT

Vi satsar!

Framtiden är ljus för skogsägare i Norrland. Med projektet Helios, som fått namnet efter solens gud i den grekiska mytologin, investerar SCA 7,8 miljarder kronor i Östrands massabruk.

Hela Tunadals sågverk har byggts om för att få ut maxiamalt av varje stock. Investeringen innebär att vi har kapacitet att producera 540 000 kubikmeter sågat virke per år.

Vi tror på skogen och nu blir vi fler. Välkomna in på lokal-kontoret i Liden och träffa oss så berättar vi mer om våra satsningar och vad vi kan göra för dig och din skog!

Mikael Kullström, Sundsvall/Liden, tel 072-712 33 80

Sandra Westin, Sundsvall/Indal/Liden, tel 080-19 34 89

www.scaskog.com

ETT AXPLOCK AV SOMMARENS HÄNDELSE I TRAKTEN

BIG TRACTOR MEET

Evenemanget arrangerades lördagen den 11 juni 2016 hos Stefan Lindströms maskiner i Indal. Här är några sevärdheter ur den berömda traktorcrusingen runt Indal.
Text: Stefan Söderberg, Indal. Bilder: Lars Bruman, Indal.

LIDENS MARKNAD

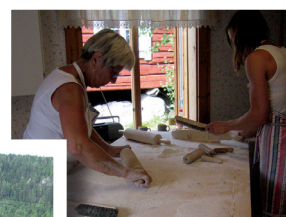
STADLING & WOLLTER MED VÄNNER PÅ DÖDA FALLETS SOMMAR SCEN

**SOMMARKVÄLL I TROLLBYN MED
HENRIK ÅBERG
AND THE PROMISED BAND**

**HEMBYGDS-
GÅRDENS
DAG PÅ FORS
HEMBYGDS-
GÅRD MED
HUSFÖRHÖR
ANNO 1897**

**HEMBYGDSDAG PÅ
VÄTTABERGET MED
UNDERHÅLLNING
AV TOBBES
UKULELEORKESTER**

JAHA: DE VAR
DEN SOMMAREN